

Ефективне управління договорами державних закупівель має важливе значення для прозорого та підзвітнього витрачання коштів платників податків, а також є фундаментальним для створення більш сильної, більш «чистої» і «чесної» глобальної економіки.

До основних заходів із підвищення сумлінності у сфері державних закупівель у розвинених країнах світу належать:

1) встановлення етичних стандартів для державних посадових осіб із здійснення державних закупівель (США, Туреччина, Саудівська Аравія, Мексика);

2) використання спеціальних кодексів ділової етики для державних посадових осіб у доповнення до загальних стандартів сумлінності у вигляді кодексів поведінки або кодексів етики для державних службовців загалом (Франція та Канада);

3) впровадження стандартів для боротьби з певними формами шахрайства, зокрема нечесна пропозиція ціни є одним з видів такого шахрайства (Японія);

4) навчання державних службовців, особливо відповідальних за державні закупівлі, етиці та сумлінній професійній поведінці (Німеччина, Франція).

Очевидно, що зарубіжна практика здійснення державних закупівель накопичила достатній досвід в організації цього напряму діяльності. Основу організації державних закупівель становить конкурентне середовище, прозорість, доступність інформації, а також подвійний контроль над підсумками публічних

конкурсів (державний і громадський). У практиці здійснення державних закупівель за кордоном використовують поєднання централізації та децентралізації, спрямоване на зниження корупційних явищ у державних закупівлях.

Орієнтуючись на прогресивні системи державних закупівель в розвинених країнах світу, можна відзначити такі напрями їх розвитку в Україні: широке використання засобів електронних комунікацій; підтримка суб'єктів малого і середнього підприємництва; врахування повного життєвого циклу продукції; підтримка соціально-трудова відносин; дотримання екологічних вимог; протидія корупції; зниження формальних вимог до учасників; розробка більш гнучкого нормативного правового регулювання.

Підводячи підсумок, відзначимо, що сучасна система державних закупівель в Україні побудована переважно на основі передового досвіду зарубіжних країн. Практично у всіх основних законодавчих, нормативних та методичних документах простежуються елементи з аналогічних документів ООН. Крім того, враховано національний менталітет і специфіку вітчизняних закупівель. Нарощування темпів інформаційного забезпечення у сфері розміщення державних і муніципальних замовлень створює умови для вдосконалення практики державних закупівель загалом, дозволяє здійснювати реальний контроль за їх проведенням, значно обмежує корупцію, сприяє відкритості та прозорості системи державних закупівель.

Література

1. Бурханов У. Государственные закупки : учебн. пособие / У. Бурханов. – Ташкент, 2009. – 168с.
2. Государственные закупки: направления развития. Обзор международных практик и анализ ситуации в Российской Федерации / сост. Е. Абрамова, Б. Ткаченко. – М. : Сектор, 2015. – 124 с.

УДК 658 : 622 . 0112

ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА: ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ, ПОШУК РЕЗЕРВІВ ТА ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ З ТОЧКИ ЗОРУ ДОСЯГНЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

Зінченко О.А. – д.е.н., професор

ДВНЗ «Криворізький національний університет»

Зінченко Д.С. – студент 5 курсу

НТУУ «Київський Політехнічний інститут ім. Сікорського»

Економічний розвиток підприємства є основою досягнення його місії. Створення кожного суб'єкта господарювання в умовах ринкової економіки орієнтується на досягнення певних цілей з врахування позитивної динаміки відповідних показників, що призводять до зростання прибутку, результативності, ринкової вартості, конкурентоспроможності підприємства

тощо. Управління економічним розвитком з огляду на підвищення конкурентоспроможності підприємства потребує розробки науково обґрунтованих теоретико-методологічних та прикладних підходів щодо удосконалення сутнісної бази та інструментарію вимірювання даного явища.

Питання пов'язані з вивченням базових

засад економічного розвитку підприємств є широко висвітленими в економічній літературі. Їм присвячено дослідження таких авторів як Самуельсон П., Макконел К.Р., Брю С.Л., Армстронг М., Амоша О.І., Савицька Г.В., Мочерний С.В., Довбенко М.В., Турило А.М., Турило А.А., Логутова Т.Г., Василенко В.О., Анісімова О.М., Бойчик І.М. та ін. Однак питання щодо активізації економічного розвитку підприємств шляхом удосконалення його обліку та пошуку резервів підвищення на даний момент є недостатньо вивченим.

Питання щодо вивчення сутності та особливостей економічного розвитку підприємств є не новим. Його вивченню присвячено праці багатьох економістів [1-7 та ін]. Так стосовно визначення поняття «економічний розвиток» автор роботи [2] стверджує, що «поняття «економічний розвиток» можна розкрити, з одного боку, з допомогою висвітлення різних аспектів власне даного процесу, з іншого - на основі порівняння економічного розвитку з такими близькими категоріями, як прогрес, еволюція, модернізація, зростання тощо. Найбільш загальне (філософське) поняття розвитку пов'язується з якісними змінами об'єктів, появою нових суспільних форм, інновацій, а також із трансформацією внутрішніх і зовнішніх зв'язків між цими об'єктами»[2]. У статті [3] економічний розвиток трактується як «процес якісних та кількісних змін господарської діяльності, що дає змогу підприємству підвищувати результативність своєї діяльності шляхом ефективного використання усіх наявних ресурсів.», у монографії [7] – як «економічна складова життєдіяльності підприємства у всіх її формах і проявах на протязі його життєвого циклу, яка здійснюється під впливом екзогенних і ендемогенних чинників і зорієнтована на досягнення власниками мети.» [4].

Далі слід приділити увагу практичним аспектам економічного розвитку та виявленню можливих резервів його прискорення.

Наразі існує значна кількість макроекономічних та макроекономічних проблем, що ускладнюють функціонування механізму економічного розвитку підприємства, зокрема такі як: 1) на рівні держави такі соціально-економічні, геополітичні, інституційно-регламентуючі та виконавчо-правові фактори як нестабільність зовнішньополітичної ситуації, відсутність можливості обґрунтовано прогнозувати законодавче регламентування фінансово-кредитної та фіскальної політики країни, низький рівень показників соціально-економічного розвитку економіки України в цілому, нерозвиненість інституту правового захисту

суб'єктів підприємницької діяльності у ланцюжку «держава – контролюючі органи – підприємство», відсутність на законодавчому рівні узгоджених нормативних актів щодо сприяння економічному розвитку підприємств незалежно від виду їх діяльності, низький рівень зацікавленості держави у підвищенні рівня економічного розвитку кожного окремого підприємства, корупційні прояви на всіх щабелях управлінського апарату, невідповідність вітчизняної системи управління економічними процесами європейським та загальносвітовим стандартам, практична відсутність дієвого макроекономічного стимулювання залучення іноземних інвестицій (або наявність проблемних місць у механізмі застосування існуючих законодавчих актів, покликаних стимулювати залучення таких інвестицій); 2) безпосередньо на рівні підприємств такі економічні, фінансові, кадрові, управлінські, організаційні фактори як: недовіра топ-менеджерів підприємства політиці держави щодо захисту фінансово-економічних інтересів підприємств, низький рівень адаптованості системи управління економічним розвитком підприємства до змін екзогенного та ендемогенного характеру, значний рівень конкуренції з боку підприємств-монополістів, низький рівень співпраці підприємств з організаціями та закладами, що надають освітні послуги з метою професійного розвитку персоналу, практична відсутність дій щодо залучення зарубіжного досвіду щодо підвищення якості рекрутингу та розвитку персоналу, інертність керівництва у питаннях впровадження нових знань та інноваційних моделей управління, тощо. Ми вважаємо, що в сучасних умовах при відсутності стабільності екзогенних чинників впливу на діяльність та економічний розвиток підприємств, слід зосередити увагу на більш повному та досконалому залученні резервів зростання ефективності та підвищення конкурентоспроможності такого розвитку за рахунок чинників ендемогенного характеру. А отже, необхідно розробити науково обґрунтовану систему оцінки базових показників економічного розвитку і виокремити в них функціональну і організаційну підсистему показників такого розвитку, що має вплив саме на конкурентоспроможність підприємства, з метою їх більш об'єктивного вимірювання і розробки на цій основі відповідних заходів щодо реалізації обрахованих резервів.

Отже, для удосконалення системи управління економічним розвитком підприємства з метою підвищення його конкурентоспроможності окреслено ряд резервів щодо активізації такого розвитку.

Література

1. Економічна теорія: Підручник /С.В.Мочерний, М.В. Довбенко. – К.:Видавничий центр «Академія», 2004. – 856с.
2. Основи економічної теорії: політекономічний аспект [Текст] : підручник для студ. екон. спец. вузів / Г. Н. Климко [та ін.]. - 2.вид., перероб. і доп. - К. : Вища школа : Знання, 1997.- 473с.
3. Мала Н.Т., Грабельська О.В. Економічний розвиток підприємства: планування та моделювання / Н.Т. Мала, О.В.Грабельська // Вісник НУ «Львівська Політехніка». – Л.: Видавництво Львівської політехніки. – 2012. -№739. - С. 22-30
4. Бойчик І.М. Економіка підприємства. Навч.посібник / І.М.Бойчик. -К.:Атіка,2002. – 480с.
5. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч.посібник. – О.М. Жовна. - К.: Знання, 2007. – 668с.
6. Шараев Ю.В. Теория экономического роста: [учеб пособие для ВУЗов] / Ю.В.Шараев; Гос.ун-т – Высшая школа экономики. – М.:Изд. Дом ГУ ВШЭ, 2006. -254 с.
7. Економічний розвиток структурних підрозділів підприємства: оцінка, механізм, мотивація : монографія / [А.М. Турило, А.А. Турило, Н.В. Романченко, С.В. Святенко]. – К.: Центр навчальної літератури, 2009. – 303 с.

УДК 330.837:330.341.1

ДИХОТОМІЯ ФОРМАЛЬНИХ ТА НЕФОРМАЛЬНИХ ІНСТИТУТІВ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ СФЕРИ

Краус Н.М. – к.е.н., доцент, докторант
провідний науковий співробітник відділу теорії економіки і фінансів
*Науково-дослідний фінансовий інститут
ДННУ «Академія фінансового управління» м. Київ*

Досвід розвинутих країн засвідчує, що найбільш успішний фінансово-економічний розвиток там, де є стала, якісно вибудована інституціональна структура ринкової економіки з урахуванням традиційних цінностей, норм і правил суспільного життя [1, с. 6]. Очевидно, що існує взаємозалежність між рівнями економічного розвитку та якістю інститутів, між фінансово-економічною та інституціональною динамікою. Становлення та розвиток фінансових інститутів у світі мають досить тривалу історію. Розглядаючи окремі етапи еволюційного розвитку фінансових інститутів, можна чітко визначити зміни ролі і значення держави в процесах розподілу національного багатства та її місця у соціально-економічних процесах у цілому.

Разом з тим, варто зауважити, що еволюційна, парадигма спирається на динамічне уявлення про спадкові особливості певної поведінки фінансових агентів у рамках еволюції виду і роду. Поведінка фінансових агентів розглядається у контексті чинників еволюційного характеру і вимагає виявлення і вивчення механізмів, аналогічних механізму наслідування генотипу фінансового агента, його популяції, суспільства в цілому. Головним об'єктом вивчення є популяція агентів сфери фінансів, які володіють аналогічним соціально-економічним генотипом, а предметом вивчення – поведінка фінансового агента (його популяції) з точки зору впливу спадкових чи набутих характеристик [2, с. 332].

Щодо інституціональної парадигми, то

вона аналізує дії фінансових агентів не в умовах вільного ринку, а в соціальному просторі, на сповненому різноманітними фінансовими інститутами – організаціями, правилами, традиціями рутини тощо. Спонукальними мотивами дій фінансових агентів є не скільки спроби забезпечення максимального прибутку, стільки прагнення до відповідності дій і поведінки певного фінансового агента інституційним нормам і правилам з метою поліпшення свого становища в рамках цих фінансових інститутів. Головним об'єктом дослідження при такому підході виступає вже не фінансовий агент, а фінансовий інститут, а предметом є відповідність дій фінансового агента існуючим фінансовим інститутам [2, с. 333].

Формальні фінансові інститути зафіксовані в нормах писаного права й обов'язкові для виконання всіма економічними агентами, для дотримання процедури їх виконання існують механізми примусу і покарання за недотримання діючих формальних фінансових норм. Що стосується неформальних інститутів фінансової сфери, то вони являють собою неписані та не задокументовані у текстах офіційних документів норми і правила. Тобто критерієм розмежування формальних та неформальних правил сфери фінансів є: по-перше, можливість чіткого визначення і специфікації; по-друге, закріплення в текстах фінансових документів із проходженням відповідної процедури реєстрації у фінансових установах; по-третє, наявність механізму підтримки виконання з боку фінансових органів;